

Bryssel 5.2.2019
COM(2019) 71 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

suositus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI

**luvan antamisesta tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston
yleissopimuksen (CETS N:o 185) toisesta lisäpöytäkirjasta käytäviin neuvotteluihin
osallistumiseen**

LIITE

1. TAVOITTEET

Komission olisi neuvottelujen aikana pyrittävä seuraaviin tavoitteisiin:

- (a) Neuvotteluissa olisi varmistettava, että yleissopimus ja sen lisäpöytäkirjat ovat täysin EU:n lainsäädännön ja jäsenvaltioille siitä johtuvien velvoitteiden mukaisia, erityisesti siltä osin kuin on kyse EU:n ulkopuolisille sopimuspuolille annetuista tutkintavaltuuksista.
- (b) Neuvotteluissa olisi erityisesti varmistettava perusoikeuksien, vapauksien ja EU:n oikeuden yleisten periaatteiden, sellaisina kuin ne on vahvistettu Euroopan unionin perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa, kunnioittaminen, mukaan lukien oikeasuhteisuus, prosessuaaliset oikeudet, syyttömyysolettama ja rikosoikeudellisten menettelyjen kohteena olevien henkilöiden oikeus puolustukseen sekä yksityisyyden suoja ja henkilötietojen ja sähköisen viestinnän tietojen suoja, kun tällaisia tietoja käsitellään, myös kun niitä siirretään Euroopan unionin ulkopuolisten maiden lainvalvontaviranomaisille, sekä lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten mahdolliset velvoitteet tältä osin.
- (c) Lisäksi toisen lisäpöytäkirjan olisi oltava sopusoinnussa sähköistä todistusaineistoa koskevien komission lainsäädäntöehdotusten kanssa, myös lainsäädäntövallan käyttäjien niihin lainsäädäntömenettelyn aikana mahdollisesti tekemien muutosten ja viime kädessä ehdotusten lopullisten (hyväksytyjen) versioiden kanssa. Lisäksi olisi estettävä lainvalintatilanteet. Erityisesti tällaisen pöytäkirjan olisi mahdollisimman suuressa määrin vähennettävä sitä riskiä, että tulevan EU:n säädöksen nojalla tehty esittämismääräykset johtavat ristiriitaan toisen lisäpöytäkirjan sopimuspuolina olevien kolmansien maiden lainsäädännön kanssa. Jos toiseen lisäpöytäkirjaan sisällytetään asianmukaiset tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevat suojatoimet, se auttaisi EU:n palveluntarjoajia noudattamaan täysimääräisesti tietosuojaa ja yksityisyyttä koskevan EU:n lainsäädännön mukaisia velvoitteitaan, sikäli kuin tällainen kansainvälinen sopimus voisi muodostaa oikeusperustan tietojen siirrolle vastauksena lisäpöytäkirjan sopimuspuolena olevan EU:n ulkopuolisen maan viranomaisen tekemiin esittämismääräyksiin tai pyyntöihin, joissa vaaditaan rekisterinpitäjää tai henkilötietojen käsittelijää paljastamaan henkilötietoja tai sähköisen viestinnän tietoja.

2. ERITYISKYSYMYKSET

I. Suhde EU:n lainsäädäntöön ja muihin (mahdollisiin) sopimuksiin

- (d) Olisi varmistettava, että toinen lisäpöytäkirja sisältää irtautumislausekkeen, jonka mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiot soveltavat edelleen keskinäisissä suhteissaan Euroopan unionin sääntöjä toisen lisäpöytäkirjan sijasta.
- (e) Toista lisäpöytäkirjaa voidaan soveltaa, jos ei ole olemassa muita yksityiskohtaisempia kansainvälisiä sopimuksia, jotka velvoittavat Euroopan unionia tai sen jäsenvaltioita ja muita yleissopimuksen sopimuspuolia, tai, jos tällaisia kansainvälisiä sopimuksia on olemassa, ainoastaan siinä määrin kuin tiettyjä seikkoja ei säännellä kyseisissä sopimuksissa. Tällaisia yksityiskohtaisempia kansainvälisiä sopimuksia olisi näin ollen pidettävä ensisijaisina suhteessa toiseen lisäpöytäkirjaan edellyttäen, että ne ovat yleissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisia.

II. Keskinäisen oikeusavun tehostamista koskevat määräykset

- (f) 'Pyynnöissä käytettäviä kieliä' koskevissa määräyksissä määrätään tällä hetkellä, että pyynnot olisi tehtävä pyynnön vastaanottavan sopimuspuolen hyväksymällä kielellä tai niihin olisi liitettävä käännös tällaiselle kielelle. Euroopan unionin olisi tuettava alustavasti hyväksyttyä tekstiluonnosta ja perusteluja.
- (g) 'Keskinäistä oikeusapua hätätilanteissa' koskevat määräykset mahdollistavat tällä hetkellä keskinäisen oikeusavun pyytämisen nopeutetussa menettelyssä lähettämällä pyynnön sähköisesti, kun pyynnön esittävä sopimuspuoli katsoo, että kyseessä on hätätilanne. Hätätilanteeksi määritellään tilanne, jossa on olemassa merkittävä ja välitön vaara luonnollisen henkilön hengelle tai turvallisuudelle. Euroopan unionin olisi tuettava alustavasti hyväksyttyä tekstiluonnosta ja perusteluja. Keskinäisen oikeusavun kattaman alan olisi oltava sama kuin yleissopimuksen 25 artiklassa.
- (h) 'Videokonferensseja' koskevien määräysten osalta Euroopan unionin olisi pyrittävä siihen, että toinen lisäpöytäkirja on yhdenmukainen Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä yleissopimuksen muiden sopimuspuolten voimassa olevien kansainvälisten sopimusten vastaavien määräysten kanssa, jos se on mahdollista. Määräysten olisi mahdollistettava se, että jäsenvaltiot voivat varmistaa sovellettavien, unionin ja jäsenvaltioiden lainsäädännöstä johtuvien menettelyllisiä oikeuksia koskevien suojatoimien noudattamisen.
- (i) 'Hyväksyntämallia' koskevien määräysten osalta Euroopan unionin olisi pyrittävä siihen, että tekstiluonnos ja perustelut sisältävät elementtejä (kuten kansallisten viranomaisten tekemien päätösten pakolliset enimmäismääräajat), joilla voidaan varmistaa, että sen käyttö johtaa nopeampiin menettelyihin; lisäksi olisi varmistettava, että palveluntarjoajiin kohdistuva rasite on kohtuullinen ja että tarvittaessa sovelletaan korjaavia toimenpiteitä.

III. Määräykset, jotka mahdollistavat suoran yhteistyön muilla lainkäyttöalueilla sijaitsevien palveluntarjoajien kanssa

- (j) Siltä osin kuin on kyse määräyksistä, jotka koskevat 'suoraa yhteistyötä palveluntarjoajien kanssa eri lainkäyttöalueilla', Euroopan unionin olisi varmistettava, että toinen lisäpöytäkirja on johdonmukainen EU:n lainsäädännön kanssa, että siihen sisältyy asianmukaiset suojatoimet ja palveluntarjoajille aiheutuva rasite on kohtuullinen.
- (k) 'Kansainvälisiä esittämismääräyksiä' koskevien määräysten osalta Euroopan unionin olisi varmistettava, että toiseen lisäpöytäkirjaan sisältyy perusoikeuksia koskevia asianmukaisia suojatoimia, joissa otetaan huomioon asianomaisten tietoryhmien erilaiset luottamuksellisuustasot sekä eurooppalaisiin esittämismääräyksiin sisältyvät eri tietoryhmiä koskevat suojatoimet.
- (l) Mitä tulee 'kansainvälisiä esittämismääräyksiä' koskeviin määräyksiin, Euroopan unionin ei pitäisi vastustaa sellaisten suojatoimien ja kieltäytymisperusteiden sisällyttämistä toiseen lisäpöytäkirjaan, jotka eivät ole mukana komission sähköistä todistusaineistoa koskevissa ehdotuksissa ja lainsäädäntövallan käyttäjien niihin lainsäädäntömenettelyn aikana tekemissä muutoksissa ja viime kädessä ehdotusten lopullisissa (hyväksytyissä) versioissa. Tällaisia ovat esimerkiksi palveluntarjoajan valtion ilmoitus ja hyväksyntä sekä tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen etukäteisvalvonta, sikäli kuin tämä ei suhteettomasti vähennä toisen lisäpöytäkirjan mukaisen välineen tehokkuutta (esimerkiksi asianmukaisesti perustelluissa kiireellisissä tapauksissa). Mahdollisten lisäsuojatoimien ja

kieltäytymisperusteiden ei pitäisi vaikuttaa EU:n sähköistä todistusaineistoa koskevien ehdotusten toimintaan jäsenvaltioissa.

IV. Vahvemmat suojatoimet rajat ylittävää tiedonsaantia koskeville nykyisille käytännöille

- (m) Euroopan unionin olisi varmistettava, että toiseen lisäpöytäkirjaan sisällytetään asianmukaiset perusoikeuksia koskevat suojatoimet niiden määräysten osalta, jotka koskevat 'hakujen ja pääsyn laajentamista turvatunnusten perusteella' ja 'tutkintatekniikoita'. Sen vuoksi tekstiluonnokseen olisi sisällytettävä myös ehto, jonka mukaan yhdistettyyn tietokonejärjestelmään tallennetut tiedot ovat laillisesti saatavilla alkuperäisestä järjestelmästä ja pääsy niihin on välttämätön ja oikeasuhteinen eikä siihen liity laitteiden turvatoimenpiteiden rikkomista jäljempänä esitettyjen suojatoimien mukaisesti.
- (n) Euroopan unionin olisi myös varmistettava, että toisella lisäpöytäkirjalla ei rajoiteta sellaisia mahdollisuuksia saada tietoja, joista tällä hetkellä säädetään jäsenvaltioissa.

V. Suojatoimet, mukaan lukien tietosuojavaatimukset

- (o) Euroopan unionin olisi varmistettava, että toisessa lisäpöytäkirjassa määrätään direktiivissä (EU) 2016/680 ja asetuksessa (EU) 2016/679 sekä direktiivissä 2002/58/EY tarkoitetuista asianmukaisista tietosuojatoimista, jotka koskevat pyynnön esittäneen viranomaisen pyytämään sähköiseen todistusaineistoon sisältyvien henkilötietojen ja sähköisen viestinnän tietojen keruuta, siirtoa ja myöhempää käyttöä. Nämä suojatoimet olisi sisällytettävä toiseen lisäpöytäkirjaan ottaen huomioon suojatoimet, joista määrätään EU:n sopimuksissa, kuten EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksessa ja uudistetussa Euroopan neuvoston yleissopimuksessa yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä (CETS N:o 108). Näiden suojatoimien olisi koskettava tilanteita, joissa tietoja käsitellään sekä lainvalvontaviranomaisten keskinäisen oikeusavun että lainvalvontaviranomaisten ja palveluntarjoajien suoran yhteistyön yhteydessä. Euroopan unionin olisi pyrittävä siihen, että näitä suojatoimia sovelletaan kaikkiin tutkintavaltuuksiin, sekä yleissopimuksen puitteissa jo olemassa oleviin että toisessa lisäpöytäkirjassa luotaviin valtuuksiin.

3. ALUEELLINEN SOVELTAMINEN, VOIMAANTULO JA MUUT LOPPUMÄÄRÄYKSET

Lisäpöytäkirjan loppumääräysten, mukaan lukien voimaantuloa, varaumia ja irtisanomista koskevat määräykset, mallina olisi mahdollisuuksien mukaan käytettävä tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (CETS N:o 185) määräyksiä. Vakiolausekkeista poikkeavia määräyksiä olisi käytettävä ainoastaan silloin, kun se on tarpeen toisen lisäpöytäkirjan tavoitteiden saavuttamiseksi tai sen erityisolosuhteiden huomioon ottamiseksi.